

Rajavartiolaitoksen esikunta
Raja- ja meriosasto

13.06.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö

VN/15881/2025

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Rajavartiolaitokselta lausuntoa viiteasiakirjan mukaisesti koskien viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista.

Rajavartiolaitos toteaa lausuntonaan seuraavaa:

- Merituulivoima-alueiden ympäristövaikutuksia sekä vaikutuksia meriliikenteen turvallisuudelle tulisi tarkastella yksittäisten alueiden lisäksi laajempina kokonaisuuksina. Esimerkiksi talousvyöhykkeen rajalle sijoittuvat merituulivoima-alueet sijaitsevat hyvin lähellä vastaavia alueita Ruotsin talousvyöhykkeellä. Lähekkäin sijoittuvat merituulivoima-alueet muodostavat kokonaisuuden, jolla on laajempi vaikutus ympäristölle ja meriliikenteelle kuin yksittäisellä alueella.
- Merituulivoimapuistojen rakennus- ja purkuvaiheessa kyseisellä alueella on runsaasti meriliikennettä ja onnettomuusriski on normaalia korkeampi. Alueella voi sattua onnettomuuksia, joista aiheutuu vaaraa ihmisille tai ympäristölle. Esimerkiksi aluksien yhteentörmäyksien tai rakennusvaiheen aikana ilmenevien teknisten vikojen vuoksi mereen voi päätyä huomattavia määriä öljyä tai kemikaaleja aiheuttaen merkittävän ympäristövahingon.
- Merituulivoimapuistojen operointivaiheessa tulee huomioida, että yksittäisessä tuulivoimalassa voi olla 20 000 – 25 000 litraa öljyä ja kemikaaleja. Aluksen törmäyksen tai teknisen vian vuoksi kyseinen määrä voi aiheuttaa merkittävän ympäristövahingon. Tämä ja edellinen kohta huomioiden merituulivoimapuiston operoijalla (sekä rakentajalla ja purkajalla) tulee olla riittävä kyky ehkäistä ja torjua mahdollisia ympäristövahinkoja viranomaisten resurssien sijaitessa verrattain kaukana merituulivoima-alueista.
- Merituulivoimapuistojen vaikutusta öljyjen ja erilaisten kemikaalien ajautumiseen ja niiden torjuntatoimiin on tutkittu varsin rajallisesti. Tieto on oleellinen tehokkaiden torjuntatoimien suunnittelemiseksi ja toteut-

tamiseksi, joten tutkimuksiin ja simulaatioihin perustuvalle tiedolle on tarvetta.

- Merituulivoimapuistojen merisähkösäätämien sähkönsiirtoyhteydet maihin tulee suojata asianmukaisesti, huomioiden kattavasti mahdolliset riskitekijät.
- Merituulivoimapuistot aiheuttavat häiriöitä merenkulikututkiiin, GNSS-signaalien tarkkuuteen, VHF-radioliikenteelle sekä AIS-järjestelmiin. Näillä on vaikutusta meriliikenteen turvallisuuteen sekä viranomaistoimintaan (esimerkiksi meripelastus- tai ympäristövahinkojen torjuntatoimien tehokkuuteen). Kompensoivia toimia tulee edellyttää merituulivoimapuiston operoijalta ja toimet tulee suunnitella hyvissä ajoin.
- Merituulivoima-alueet ja niillä sijaitsevat merituulivoimapuistot tulisi suunnitella siten, että ne eivät estä viranomaisten lakisääteisten tehtävien suorittamista. Rajavartiolaitoksen osalta tämä tarkoittaa erityisesti meripelastustehtäviä, ympäristövahinkojen torjuntatoimia sekä merialueen valvontaa. Erityisesti tuulivoimaloiden sijoittelussa merituulivoima-alueelle tulisi huomioida ympäristö- ja luonnonolosuhteiden lisäksi viranomaistoiminnan vaatimukset.
 - Merialueen laajat merituulivoimapuistot ilman tarkoituksenmukaisia lentokäytäviä voivat estää henkeä pelastavien helikoptereilla suoritettavien etsintä- tai pelastuslentotehtävien toteuttamisen matalilla korkeuksilla kokonaan, erityisesti huonoissa olosuhteissa. Lisäksi yleisesti voidaan todeta, että merituulivoimapuistot tulevat joka tapauksessa vaikeuttamaan ja hidastamaan erityisesti ilmaluoksilla suoritettavia meripelastustehtäviä.
 - Rajavartiolaitoksen valvontalentokoneita käytetään laajasti merialueiden valvontaan matalilla lentokorkeuksilla. Uusimmat suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat niin korkeita (260 – 400 metriä), että niiden roottoreiden kärjet voivat leikata pilvien alareunaa. Mikäli valvontalentokone joudutaan lentämään pilvien yläpuolella, jää merkittävä osa lentokoneiden sensoreista hyödyntämättä ja myös optinen havainnointi estyy. Tällöin merituulivoimapuistot pääsääntöisesti estävät näiden alueiden valvontalennot, esimerkiksi meriympäristön päästövalvontaan ja ympäristövahinkojen torjuntatoimiin liittyen.
- Ottaen huomioon merituulivoima-alueiden etäisyydet rannikolta, merituulivoimapuiston operoijalla (ml. rakennus/purkuvaihe) tulee olla kyky järjestää itse pelastusjärjestelyt tuulivoimaloihin ja puiston operointiin liittyen. Tuulivoimalat ovat teollisuuslaitoksia ja kiinteitä rakennelmia, jolloin itse tuulivoimalasta pelastaminen, esimerkiksi tapahtuneen työtapaturman yhteydessä, ei vallitsevan kansainvälisen tulkinnan mukaan ole meripelastuslain mukaista meripelastusta. Pelastustoimien järjestäminen on ensisijaisesti merituulivoimapuiston operoijan vastuulla ja on hyvinvointialueiden koordinoimaa pelastuslain mukaista pelastustoimintaa.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kontra-amiraali

Tom Hanén

Raja- ja meriosaston osastopäällikkö
Prikaatikenraali

Mika Rytönen

**Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 13.06.2025 klo 14:17.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.**

LIITTEET

-

JAKELU

Työ- ja elinkeinoministeriö

TIEDOKSI

RVLAPPÄÄLL
RMOS
OIKOS
RMOS/ ME-yksikkö
RMOS/ TIEDKE
RMOS/ RVV-yksikkö
LSMV